

Pamukkale Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencilerinin Restoratif Diş Tedavisi Lisans Eğitimi ve Uzmanlığına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Evaluation of Pamukkale University Faculty of Dentistry Students' Views on Restorative Dentistry Undergraduate Education and Specialization

Nilgün AKGÜL^a(ORCID-0000-0002-6732-0485), Gizem ÖZPALA^a(ORCID-0000-0003-0036-3429), Başak YAZKAN^a(ORCID-0000-0003-4827-0547), Özge Gizem YENİDÜNYA^a(ORCID-0000-0002-7769-8537)

^aPamukkale Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Restoratif Diş Tedavisi AD, Denizli, Türkiye

^aPamukkale University Faculty of Dentistry, Department of Restorative Dentistry, Denizli, Türkiye

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada, Pamukkale Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'ndeki öğrencilerin Restoratif Diş Tedavisi lisans eğitimine ilişkin düşüncelerinin ve Restoratif Diş Tedavisi uzmanlığına bakış açılarının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntem: Pamukkale Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'nde yürütülen çalışmada 4. ve 5. Sınıfta eğitim görmekte olan 144 öğrenciye, Restoratif Diş Tedavisi lisans eğitimi ve uzmanlığı ile ilgili 18 sorudan oluşan bir anket uygulandı. Elde edilen veriler SPSS 22.0 yazılımı aracılığıyla istatistiksel anlamlılık seviyesi $p < 0.05$ olarak belirlenerek Pearson ki-kare testi ile değerlendirildi.

Bulgular: Katılımcılar, Restoratif Diş Tedavisi bölümünü üniversitede prekliniik eğitim aracılığıyla tanıdıklarını (%42.4), bölümle ilgili ilk deneyimlerinin olumlu olduğunu (%57.6) belirtmişlerdir. Uzmanlık için bölümler arası tercih sıralamasında Restoratif Diş Tedavisi bölümü 4. Sırada (%18.1) yer almış, bölümün en çok tercih edilme nedeni estetik çalışmalar yapılması olmuştur (%65.3). Restoratif Diş Tedavisi bölümünün uzmanlık için tercih edilmeme nedeni ise uzmanlık sonrası gelecek ile ilgili endişedir (%28.5).

Sonuçlar: Restoratif Diş Tedavisi bölümü diş hekimliği lisans eğitiminde önemli bir yer tutmasının yanı sıra son dönemde estetik diş hekimliğine olan ilginin artmasıyla uzmanlık yapmak için tercih edilen bölümlerden biri olmuştur. Bu çalışmanın sonuçlarına göre öğrencilerin lisans eğitimleri sırasında Restoratif Diş Tedavisi bölümüyle ilgili ilk kanıları oluşmuş, sonrasında yaşadıkları klinik deneyim, maddi kaygıları, gelecek kaygısı ve mesleki ilgi gibi faktörler uzmanlıkla ilgili düşüncelerini etkilemiştir.

Anahtar kelimeler: Diş Hekimliği Lisans Eğitimi, Diş Hekimliğinde Uzmanlık, Restoratif Diş Tedavisi

GİRİŞ

Restoratif Diş Tedavisi lisans eğitiminde öğrenciler, prekliniik görevleri ve yeterlilik sınavlarını geçmenin yanı sıra hasta sorumluluğu almayı, hastalar üzerinde uygulamalar gerçekleştirmeyi içeren hem teorik hem de kliniik eğitim almaktadırlar.^{1,2} Restoratif Diş Tedavisi teorik ve pratik eğitimi 2. Sınıfta başlar, hastalarda uygulama yapmadan önce, öğrenciler 2. ve 3. Sınıfta kavramların tanıtıldığı prekliniik ve teorik derslere katılır, daha sonra fantom laboratuvarlarında plastik ya da çekilmiş dişler üzerinde hasta simülasyonlarında çalışırlar. 4. ve 5. Sınıfta ise kliniikte hastalar üzerinde uygulama ve tedaviye geçerler. Kliniikteki pratik eğitimin amacı, bağımsız ve doğru tedaviler uygulayabilecek, deneyim kazanmış diş hekimlerinin mezun olabildiğini sağlayabilmektir.²⁻⁴

Restoratif Diş Tedavisi, diş sert dokularında çürüğe ya da başka etkenlere bağlı olarak oluşan kayıpların fonksiyonel ve estetik olarak geri kazandırılmasını sağlamayı amaçlayan bilim dalıdır. Bunun yanında diş sert dokularındaki şekil ve renk bozukluklarını gidermek için ileri restoratif çalışmalar da yapılmaktadır. Son yıllarda estetik diş

ABSTRACT

Background: In this study, it is aimed to evaluate the opinions of the students at Pamukkale University Faculty of Dentistry about the undergraduate education of Restorative Dentistry and their perspectives on Restorative Dentistry specialization.

Methods: In the study conducted at Pamukkale University Faculty of Dentistry, a questionnaire consisting of 18 questions about Restorative Dentistry undergraduate education and specialization was applied to 144 students studying in the 4th and 5th grades. The obtained data were evaluated with the Pearson chi-square test, with a statistical significance level of $p < 0.05$ using SPSS 22.0 software.

Results: The participants stated that they got to know the Restorative Dentistry through preclinical training at the university (42.4%), and that their first experience with the department was positive (57.6%). Restorative Dentistry took the 4th place (18.1%) in the preference order between departments for specialization, and the most preferred reason for the department was aesthetic studies (65.3%). The reason why the Department of Restorative Dentistry was not preferred for specialization was the concern about the future after specialization (28.5%).

Conclusions: Restorative Dentistry has an important place in dentistry undergraduate education and has become one of the preferred departments for specialization with the increasing interest in aesthetic dentistry. According to the results of this study, the first opinions of the students about the Restorative Dentistry were formed during their undergraduate education, and factors such as their clinical experience, financial concerns, future concerns and professional interests affected their thoughts about the specialty.

Keywords: Undergraduate Education in Dentistry, Dental Specialties, Restorative Dentistry

hekimliğinin öneminin artması, materyallerdeki gelişmeler, bilimsel ve teknolojik ilerlemeler Restoratif Diş Tedavisi uzmanlığını daha popüler hale getirmiştir.⁵

Diş hekimliğinde uzmanlık yapıp yapmamak ve uzmanlık dalı seçimi ile ilgili olarak dental literatürde çeşitli faktörler tanımlanmıştır. Sosyal statü ve yü profesyonel statü gibi faktörler; daha yüksek maddi gelir; mesleğin sanatsal doğası, insanlara yardım etmek ve diş hekimliğine olan genel ilgi, uzmanlık seçimlerini etkileyen en önemli faktörler olarak bildirilmiştir. Bununla birlikte, bir popülasyonun demografik özellikleri de diş hekimliği öğrencilerinin motivasyonlarını ve gelecek beklentilerini etkileyen önemli bir belirleyicidir.^{6,7} Türkiye'de diş hekimliğinde uzmanlaşmaya olan ilgi; son yıllarda mezun olan diş hekimisi sayısındaki artışın ve piyasa koşullarına ayak uydurabilmek için belirli alanlarda uzmanlaşma eğiliminin etkisiyle her geçen gün artmaktadır. Uzmanlık eğitime yönelik artan talepler sonucunda, tüm öğrencilere fırsat eşitliği sağladığı düşünülen bir merkezi sınav yapılmaya başlanmış ve 2011 yılı sonrasında bu sınavla birlikte ilk uzmanlık öğrencileri eğitime başlamıştır.^{8,9}

Gönderilme Tarihi/Received: 8 Mart, 2023

Kabul Tarihi/Accepted: 14 Nisan, 2023

Yayınlanma Tarihi/Published: 25 Aralık, 2023

Atf Bilgisi/Cite this article as: Akgül N, Özpala G, Yazkan B, Yenidünya ÖG. Pamukkale Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencilerinin Restoratif Diş Tedavisi Lisans Eğitimi ve Uzmanlığına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Selcuk Dent J 2023;10(3): 547-553 Doi: 10.15311/ selcukdentj.1262131

Sorumlu yazar/Corresponding Author: Nilgün AKGÜL

E-mail: nakgul@pau.edu.tr

Doi: 10.15311/ selcukdentj.1262131

Mevcut literatürler incelendiğinde, öğrencilerin diş hekimliği lisans eğitiminde Restoratif Diş Tedavisi dersine ilgileri, dersin prelinik ve klinik uygulamalarını yeterli bulup bulmadıklarına ilişkin bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ayrıca, Restoratif Diş Tedavisi uzmanlık eğitimi tercih edip etmeme nedenlerini, gelecekteki istihdam olanaklarını ve maddi getirisine ilişkin bakış açılarını değerlendiren bir çalışmada da bulunmamıştır.

Bu nedenle bu çalışmada, Pamukkale Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'nde eğitim görmekte olan 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin hem Restoratif Diş Tedavisi lisans eğitimine ilişkin düşüncelerinin, hem de Restoratif Diş Tedavisi uzmanlığına bakış açılarının ve Restoratif Diş Tedavisi uzmanlığıyla ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Bu çalışma için Pamukkale Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır (No: 181323) . Çalışmaya, Pamukkale Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'nde 2020/2021 akademik döneminde 4. ve 5. sınıflarda eğitim görmekte olan toplam 144 öğrenci dahil edilmiştir. Katılımcılara anket öncesinde onam formları imzalatılmış, yanıtların ve kişisel verilerin korunacağı bildirilmiştir.

Ankette ilk olarak öğrencilerin demografik özellikleri; ikinci kısımda Restoratif Diş Tedavisi lisans eğitimine bakış açıları ile ilgili sorular, son kısımda ise uzmanlık olarak Restoratif Diş Tedavisi'nin tercih edilip edilmeyeceğini, nedenlerini ve diğer bölümlerle karşılaştırılmasını içeren 18 soru online ortamda sorulmuştur (Tablo 1).

Tablo 1. Anket soruları

Ek 1: Anket formu

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN RESTORATİF DİŞ TEDAVİSİ ANABİLİM DALINDA UZMANLAŞMA KONUSUNDAKİ MOTİVASYONLARINI VE GÖRÜŞLERİNİ ÖLÇME ANKETİ

Değerli katılımcı,

Bu anket Pamukkale Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Restoratif Diş Tedavisi Anabilim Dalı tarafından Restoratif Diş Tedavisi uzmanlığı ile ilgili görüşlerinizi değerlendirmek amacıyla yapılmaktadır.

Araştırma bilimsel bir nitelik taşıdığından kişi ve bilgiler gizli tutulacaktır.

Soruları tam olarak okuduktan sonra size en uygun gelen şikö işaretleyiniz.

1. Cinsiyet:

- a) Kadın b) Erkek

2. Dönem:

- a) 4 b) 5

3. Restoratif Diş Tedavisi bölümüyle ilk olarak ne zaman tanışınız?

- a) Üniversite öncesi bir yakınlara ya da kendi tedaviniz sırasında
b) Üniversite tercih dönemi sırasında
c) Üniversitede prelinik eğitiminde
d) Üniversitede teorik dersler sırasında

4. Restoratif Diş Tedavisi bölümüyle ilk deneyiminiz nasıldı?

- a) Genel olarak olumlu
b) Kararsızım
c) Genel olarak olumsuz

5. Restoratif Diş Tedavisi bölümüyle ilgili sizi en çok ne etkiledi?

- a) Fakülte öncesi deneyim
b) Teorik dersler
c) Dersi anlatan öğretim üyesi
d) Prelinik uygulama
e) Klinik deneyimleriniz

6. Restoratif Diş Tedavisi teorik derslerini zor buluyor musunuz?

- a) Evet b) Kararsızım c) Hayır

7. Restoratif Diş Tedavisi prelinik uygulamalarını yeterli buluyor musunuz?

- a) Evet b) Kararsızım c) Hayır

8. Restoratif Diş Tedavisi prelinik uygulamalarını zor buluyor musunuz?

- a) Evet b) Kararsızım c) Hayır

9. Restoratif Diş Tedavisi klinik uygulamalarını yeterli buluyor musunuz?

- a) Evet b) Kararsızım c) Hayır

10. Restoratif Diş Tedavisi klinik uygulamalarını zor buluyor musunuz?

- a) Evet b) Kararsızım c) Hayır

11. Sizde Restoratif Diş Tedavisinin pratik uygulamaları stresli mi?

- a) Çok az b) Az c) Orta d) Fazla e) Çok Fazla

12. Sizde Restoratif Diş Tedavisinin teorik dersleri stresli mi?

- a) Çok az b) Az c) Orta d) Fazla e) Çok Fazla

13. Restoratif Diş Tedavisi bölümü diğer bölümlerde göz önüne alınarak sıralandığında diş hekimliği eğitimine katkısı bakımından kaçınıcı sırada yer alır?

- a) 1 b) 2 c) 3 d) 4 e) 5 f) 6 g) 7 h) 8

14. Uzmanlık yapmak için bölümler arasında tercih sıralaması yapmanız gerekse Restoratif Diş Tedavisi kaçınıcı sırada yer alır?

- a) 1 b) 2 c) 3 d) 4 e) 5 f) 6 g) 7 h) 8 a) Tercih etmezdim

15. Uzmanlık yapmak için Restoratif Diş Tedavisini özellikle neden tercih edersiniz? (Sadece 1(bir) şikö işaretleyiniz.)

- a) Bölüme karşı özel ilginiz
b) Maddi beklenti
c) Komplikasyonların diğer bölümlere nazaran daha az olması
d) Estetik çalışmalar yapmak
e) Akademik kariyer açısından önünün açık olması

16. Uzmanlık yapmak için Restoratif Diş Tedavisini özellikle neden tercih etmezsiniz? (Sadece 1(bir) şikö işaretleyiniz.)

- a) Bölüme karşı ilginizin olmaması
b) Uzmanlık sonrası geleceğinizle ilgili endişe
c) Özel kliniklerde çalışma imkanının kısıtlı olduğunu düşünmek
d) Bölümden halk arasındaki tanınırlığının az olması
e) Diş hekimleri arasında prestijinin zayıf olduğu algısı
f) Hastaların aşırı estetik beklentisi

17. Restoratif Diş Tedavisini diğer bölümleri de göz önüne alarak, gelecekteki istihdam olanakları açısından sıralayacak olursanız kaçınıcı sırada olur?

- a) 1 b) 2 c) 3 d) 4 e) 5 f) 6 g) 7 h) 8

18. Restoratif Diş Tedavisini diğer bölümleri de göz önüne alarak, maddi getiri açısından sıralayacak olursanız kaçınıcı sırada olur?

- a) 1 b) 2 c) 3 d) 4 e) 5 f) 6 g) 7 h) 8

İstatistiksel Değerlendirme

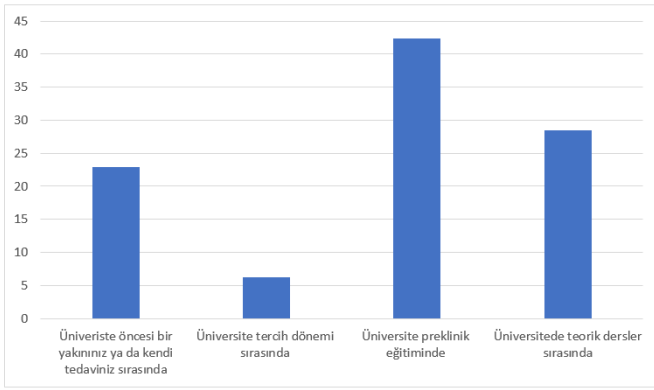
Elde edilen veriler SPSS 22.0 yazılımı aracılığıyla değerlendirilmiştir. Demografik verilere frekans analizi yapılmış, sonuçlar yüzde olarak verilmiştir. İstatistiksel anlamlılık seviyesi p<0.05 olarak belirlenerek Pearson ki-kare testi ile öğrencilerin cinsiyet ve eğitim dönemlerinin Restoratif Diş Tedavisi uzmanlığına bakış açılarına olan etkisi karşılaştırılmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya katılan 144 kişinin 93'ü (%64,6) kadın, 51'i (%35,4) erkek öğrenci; 67'si (%46,5) 5. Sınıf, 77'si (%53,1) 4. sınıf öğrencisi şeklindedir.

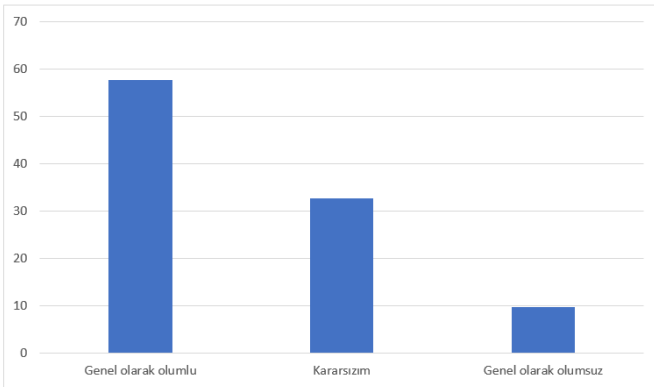
Öğrencilerin Restoratif Diş Tedavisi Lisans Eğitimine İlişkin Bakış Açıları

Çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu (%42,4) Restoratif Diş Tedavisi ile ilk olarak üniversitede prelinik eğitim aracılığıyla tanışırken bunu %28,5 ile teorik dersler, %22,9 ile üniversite öncesi bir yakını ya da kendi tedavisi sırasında, %6,2 ise üniversite tercih dönemi izlemiştir. Kadın ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (p=0.543) (Şekil 1.).

Şekil 1. "Restoratif Dış Tedavisi bölümüyle ilk olarak ne zaman tanıştınız?" sorusuna verilen cevabın dağılımı

'Restoratif Dış Tedavisi bölümüyle ilk deneyiminiz nasıldı?' sorusuna katılımcıların büyük çoğunluğu (%57.6) genel olarak olumlu cevabı vermiştir. Katılımcıların %32.6'sı kararsız kalırken %9.7'si bölüme ilgili ilk deneyimlerinin genel olarak olumsuz olduğunu belirtmektedir. Bu soruda dönem ($p=0.889$) ve cinsiyetler ($p=0.339$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (Şekil 2.).

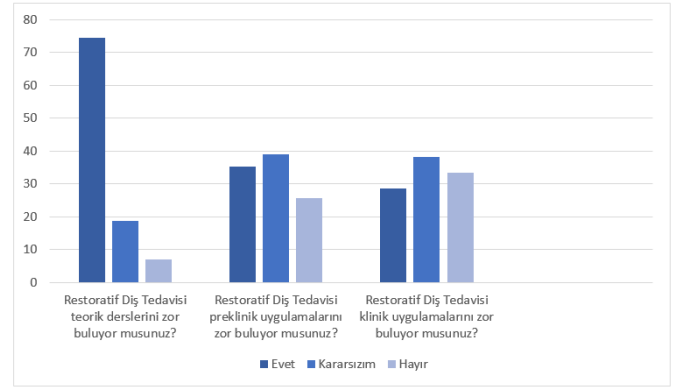
Şekil 2. "Restoratif Dış Tedavisi bölümüyle ilk deneyiminiz nasıldı?" sorusuna verilen cevabın dağılımı

Restoratif Dış Tedavisi bölümüyle ilgili kendilerini en çok etkileyen durumun ne olduğu sorulduğunda ise klinik uygulamalar (%56.9), preklirik uygulama (%25.7), teorik derslerde (%8.3), dersi anlatan öğretim üyesi (%7.6), fakülte öncesi deneyim (%1.4) şeklinde sonuçlar elde edilmiştir. 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin verdiği cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmüştür ($p=0.033$). 4.sınıf öğrencilerinin %35.1'i preklirik uygulamanın bölüme ilgili kendilerini etkilediği cevabını verirken bu oran 5.sınıf öğrenciler arasında %14.9'dur (Tablo 2.).

Tablo 2. "Restoratif Dış Tedavisi bölümüyle ilgili sizi en çok ne etkiledi?" sorusuna verilen cevapların döneme göre p değeri (* $p<0.05$ için istatistiksel olarak anlamlıdır.)

		4.sınıf n=77 (%)	5.sınıf n=67 (%)	Bütün katılımcılar n=144 (%)	p değeri
Restoratif dış tedavisi bölümüyle ilgili sizi en çok ne etkiledi?	Fakülte öncesi deneyim	1.3	1.5	1.4	0.033*
	Teorik dersler	7.8	9	8.3	
	Dersi anlatan öğretim üyesi	9.1	6	7.6	
	Preklirik uygulama	35.1	14.9	25.7	
	Klinik deneyimleriniz	46.8	68.7	56.9	

Restoratif Dış Tedavisi teorik derslerini zor bulup bulmadıkları sorulduğunda katılımcıların büyük bir çoğunluğu (%74.3) 'Evet' diyerek zor bulduklarını belirtmişlerdir. (Şekil 3.).

Şekil 3. "Restoratif Dış Tedavisi teorik derslerini zor buluyor musunuz?" "Restoratif Dış Tedavisi preklirik uygulamalarını zor buluyor musunuz?" ve "Restoratif Dış Tedavisi klinik uygulamalarını zor buluyor musunuz?" sorularına verilen cevapların dağılımı

Restoratif Dış Tedavisi preklirik uygulamalarını yeterli buluyor musunuz? sorusunda ise katılımcıların %37.5'i preklirik uygulamaları yeterli bulurken, %29.9'u ise yeterli bulmamıştır. Dördüncü ve beşinci sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p=0.0001$). Dördüncü sınıfların %70.4'ü preklirik uygulamaları yeterli bulurken bu oran beşinci sınıflarda %29.6'ya düşmüştür (Tablo 3.).

Tablo 3. "Restoratif Dış Tedavisi preklirik uygulamalarını yeterli buluyor musunuz?" sorusuna verilen cevapların döneme göre p değeri (* $p<0.05$ için istatistiksel olarak anlamlıdır.)

		4.sınıf n=77 (%)	5.sınıf n=67 (%)	Bütün katılımcılar n=144 (%)	p değeri
Restoratif Dış Tedavisi preklirik uygulamalarını yeterli buluyor musunuz?	Evet	70.4	29.6	37.5	0.0001*
	Kararsızım	55.3	44.7	32.6	
	Hayır	30.2	69.8	29.9	

Öğrenciler, preklirik uygulamaları zor bulup bulmadıkları sorusunda ise %38.9 oranında kararsız olduklarını bildirmişlerdir (Şekil 3.).

Restoratif Dış Tedavisi klinik uygulamalarının yeterli bulunup bulunmadığı sorgulandığında %38.2 'Hayır' cevabını vermiştir. Dördüncü ve beşinci sınıfların bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yanıt bulunmuştur ($p=0.0001$). Dördüncü sınıfların %24.6'sı klinik uygulamaları yeterli bulmadığını belirtirken bu oran beşinci sınıflarda %53.7'ye yükselmiştir (Tablo 4.).

Tablo 4. "Restoratif Dış Tedavisi klinik uygulamalarını yeterli buluyor musunuz?" sorusuna verilen cevapların döneme göre p değeri (* $p<0.05$ için istatistiksel olarak anlamlıdır.)

		4.sınıf n=77 (%)	5.sınıf n=67 (%)	Bütün katılımcılar n=144 (%)	p değeri
Restoratif Dış Tedavisi klinik uygulamalarını yeterli buluyor musunuz?	Evet	48.1	19.4	34.7	0.0001*
	Kararsızım	27.3	26.9	27.1	
	Hayır	24.6	53.7	38.2	

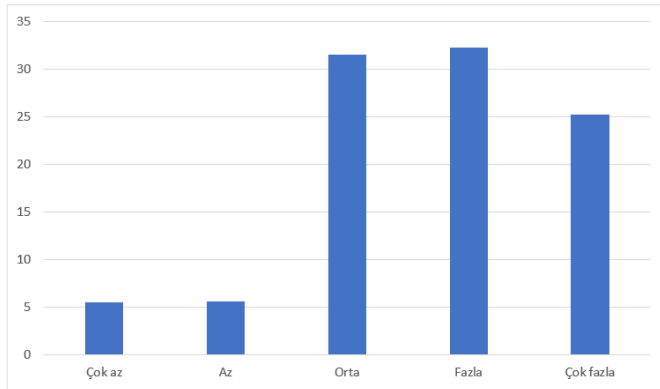
Çalışmaya katılan öğrencilere Restoratif Dış Tedavisi klinik uygulamalarını zor bulup bulmadıkları sorulduğunda büyük çoğunluğu (%37.5) kararsız kalmıştır. (Şekil 3.).

Katılımcılar 'Sizce Restoratif Dış Tedavisi pratik uygulamaları stresli mi?' sorusuna %38.2 oranında 'Orta' cevabını vermişlerdir. Bu soruya ilişkin dönemler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülürken ($p=0.013$), cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($p=0.074$) (Tablo 5.).

Tablo.5. “Sizce Restoratif Diş Tedavisi pratik uygulamaları stresli mi?” sorusuna verilen cevapların döneme göre p değeri (* p<0.05 için istatistiksel olarak anlamlıdır.)

		4.sınıf n=77 (%)	5.sınıf n=67 (%)	Bütün katılımcılar n=144 (%)	p değeri
Sizce Restoratif Diş Tedavisi pratik uygulamaları stresli mi?	Çok az	10.4	3	6.9	0.013*
	Az	14.3	4.5	9.7	
	Orta	40.3	35.8	38.2	
	Fazla	26	31.3	28.5	
	Çok fazla	9.1	25.4	16.7	

Katılımcılara Restoratif Diş Tedavisi'nin teorik derslerinin stresli olup olmadığı sorulduğunda katılımcıların %32.2'i 'Fazla' cevabını vermiştir. Cinsiyet (p= 0.293) ve dönemle (p=0.655) arasında anlamlı farklılık görülmemiştir (Şekil 4.).

Şekil 4. “Sizce Restoratif Diş Tedavisi teorik dersleri stresli mi?” sorusuna verilen cevabın dağılımı

'Restoratif Diş Tedavisi bölümü diğer bölümlerde göz önüne alınarak sıralandığında diş hekimliği eğitimine katkısı bakımından kaçınıcı sırada yer alır?' sorusuna göre katılımcıların %25'i Restoratif Diş Tedavisi bölümünü 3. Sıraya koymuşlardır. Cinsiyetler arasında anlamlı farklılık görülmezken (p=0.196) dönemler arasında anlamlı farklılık vardır (p=0.04) (Tablo 6.).

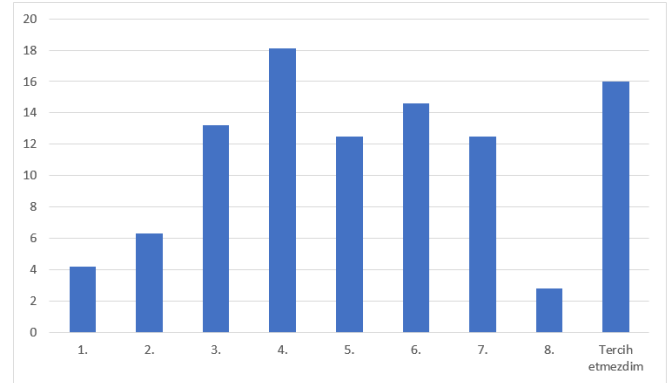
Tablo 6. “Restoratif Diş Tedavisi bölümü diğer bölümlerde göz önüne alınarak sıralandığında diş hekimliği eğitimine katkısı bakımından kaçınıcı sırada yer alır?” sorusuna verilen cevapların döneme göre p değeri (* p<0.05 için istatistiksel olarak anlamlıdır.)

		4.sınıf n=77 (%)	5.sınıf n=67 (%)	Bütün katılımcılar n=144 (%)	p değeri
Restoratif Diş Tedavisi bölümü diğer bölümlerde göz önüne alınarak sıralandığında diş hekimliği eğitimine katkısı bakımından kaçınıcı sırada yer alır?	1	5.2	6	5.6	0.04*
	2	16.9	11.9	14.6	
	3	35.1	13.4	25	
	4	13	20.9	16.7	
	5	7.8	16.4	11.8	
	6	9.1	10.4	9.7	
	7	7.8	6	6.9	
	8	5.2	14.9	9.7	

Öğrencilerin Restoratif Diş Tedavisi Uzmanlığına İlişkin Bakış Açıkları

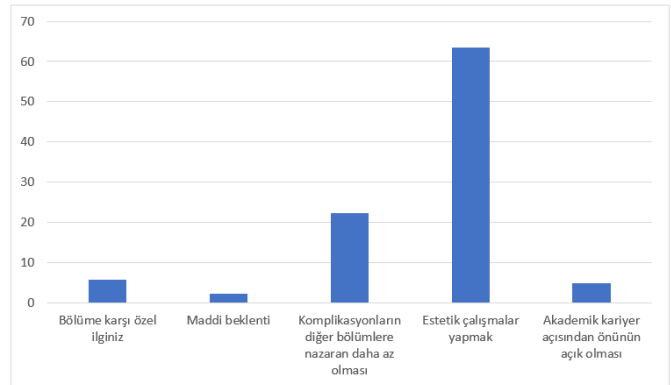
Çalışmaya katılan öğrenciler 'Uzmanlık yapmak için bölümler arasında tercih sıralaması yapmanız gerekse Restoratif Diş Tedavisi kaçınıcı sırada yer alır?' sorusuna %18.1 oranında 4. Sıra yanıtını vermişler bunu %16 ile 'Tercih etmezdim' seçeneği izlemiştir. Cinsiyetler (p=0.252) ve

dönemler (p=0.848) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır. (Şekil 5.).

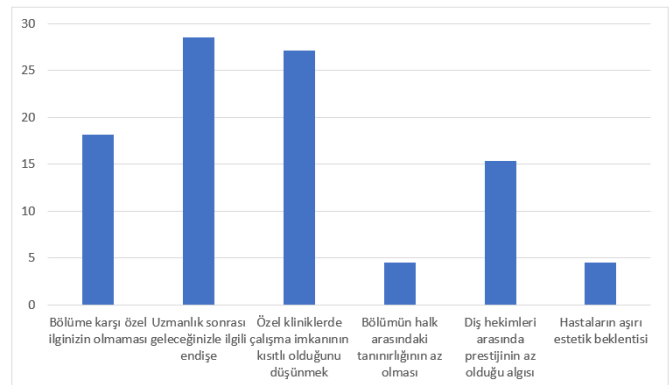
Şekil 5. “Uzmanlık yapmak için bölümler arasında tercih sıralaması yapmanız gerekse Restoratif Diş Tedavisi kaçınıcı sırada yer alır?” sorusuna verilen cevabın dağılımı

Uzmanlık yapmak için Restoratif Diş Tedavisi'ni özellikle neden tercih edebilecekleri sorulduğunda katılımcıların büyük çoğunluğunun (%65.3) tercih etme nedeninin estetik çalışmalar yapmak olduğu görülmüştür. Bunu %22.2 ile komplikasyonların diğer bölümlere nazaran daha az olması izlemiştir. Maddi beklenti ise %2.1'lik bir oranla en az tercih etme nedeni olmuştur. Cinsiyetler (p=0.969) ve dönemler (p=0.24) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmemiştir (Şekil 6.).

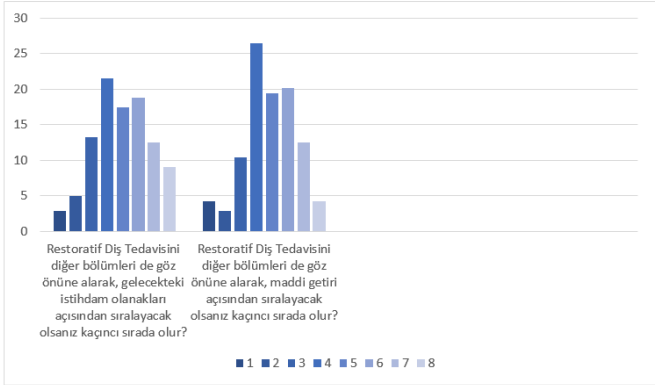
Şekil 6. “Uzmanlık yapmak için Restoratif Diş Tedavisi'ni özellikle neden tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevabın dağılımı

Uzmanlık yapmak için Restoratif Diş Tedavisi'ni özellikle neden tercih etmeyecekleri sorulduğundaysa uzmanlık sonrası gelecekle ilgili endişe (%28.5) ve özel kliniklerde çalışma imkanının kısıtlı olduğunu düşünmek (%27.1) seçenekleri en fazla işaretlenen seçenekler olmuşlardır. Cinsiyetler (p=0.375) ve dönemler (p=0.633) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur (Şekil 7.).

Şekil 7. “Uzmanlık yapmak için Restoratif Diş Tedavisi'ni özellikle neden tercih etmezsiniz?” sorusuna verilen cevabın dağılımı

Katılımcılar, Restoratif Diş Tedavisi'ni diğer bölümleri de göz önüne alarak, gelecekteki istihdam olanakları açısından sıraladıklarında Restoratif Diş Tedavisi'ne %21.5 ile 4. sırada yer vermişlerdir. Cinsiyetler ($p=0.288$) ve dönemler ($p=0.138$) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur. Bölümleri maddi getiri açısından sıraladıklarında ise Restoratif Diş Tedavisi'ne %26.4 ile 4.sırada yer vermişlerdir. Cinsiyetler ($p=0.638$) ve dönemler ($p=0.14$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (Şekil 8.).

Şekil 8. “Restoratif Diş Tedavisi’ni diğer bölümleri de göz önüne alarak, gelecekteki istihdam olanakları açısından sıralayacak olsanız kaçınıcı sırada olur?” ve “Restoratif Diş Tedavisini diğer bölümleri de göz önüne alarak, maddi getiri açısından sıralayacak olsanız kaçınıcı sırada olur?” sorularına verilen cevapların dağılımı

TARTIŞMA

Bu çalışmada, Pamukkale Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi’nde eğitim gören 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin hem Restoratif Diş Tedavisi lisans eğitimine ilişkin düşünceleri; hem de Restoratif Diş Tedavisi uzmanlığına bakış açıları ve Restoratif Diş Tedavisi uzmanlığıyla ilgili görüşleri değerlendirilmiştir.

Öğrencilerin çoğu Restoratif Diş Tedavisi ile teorik derslerini alırken ya da prelinik eğitimine başladıklarında yani diş hekimliği eğitimleri sırasında tanıştıkları cevabını vermişler bunu kendi ya da bir yakınını tedavisi sırasında cevabı izlemiştir. Bu çalışmaya benzer şekilde Taşöker ve ark. diş hekimliği fakültesine başvuran, diş hekimliği eğitimiyle ilgili bilgisi olmayan hastaların diş hekimliği uzmanlık alanları konusundaki bilgi düzeylerini karşılaştırdıkları çalışmada Restoratif Diş Tedavisi bölümünün özellikle diş hekimine ilk kez gelen hastalar arasında hakkında en az şey bilinen bölümlerden biri olduğunu göstermiştir.¹⁰

Öğrencilerin bölümlerle ilgili ilk deneyimi genel olarak olumludur. Klinik deneyimlerin olumlu ya da olumsuz değerlendirilmesi öğrencilerin gelecekteki uzmanlık tercihleri üzerinde etkilidir.¹¹

Restoratif Diş Tedavisi ile ilgili en çok etkilendikleri şey sorulduğunda öğrencilerin çoğu klinik deneyimler olduğunu belirtmişlerdir. Beşinci sınıflarda bu cevabın oranı anlamlı bir şekilde artmıştır. Dördüncü sınıflar prelinik eğitimi %70 oranında yeterli bulurken bu oran beşinci sınıflar arasında %29 dur. Klinik uygulamaların yeterli olup olmadığı sorgulandığında dördüncü sınıfların %24’ü yeterli olmadığını belirtirken bu oran beşinci sınıflar arasında %53’e yükselmiştir. Bütün bunların nedeni beşinci sınıfların dördüncü sınıflara göre 1 yıl fazla klinik tecrübe elde etmiş olması olabilir.¹²

Katılımcıların büyük çoğunluğu teorik dersleri zor bulurken prelinik ve klinik eğitimlerinin zorluğu konusunda kararsız kalmışlardır.

Diş hekimliği oldukça stresli bir meslek olarak kabul edilmektedir. Diş hekimliği mesleği teorik bilginin yanı sıra kişilerarası beceriler ve klinik yeterlilikler gerektirdiğinden diş hekimliği öğrencileri, eğitimleri boyunca belirgin bir strese karşılaşırlar.¹³ Ayar ve ark.¹ Restoratif Diş Tedavisi klinik eğitimine başlayan öğrenciler üzerinde yaptıkları modifiye dental çevre stresi anketiyle stres düzeyleri ve stres kaynakları ölçmüşlerdir. Bu çalışma, Restoratif Diş Hekimliği pratik uygulamalarındaki öğrencilerin önemli bir stres yaşadıklarını; bu strese katkıda bulunan çok sayıda iş ve akademik stres kaynağının olduğunu ortaya koymaktadır.¹ Çalışmamızda da bununla paralel

olarak öğrencilerin hem pratik uygulamalarda hem teorik derslerde yüksek düzeyde stres duydukları görülmüştür. Sukotjo ve ark.¹⁴, Rajab ve ark.¹⁵ ve Humphris ve ark.¹⁶ da çalışmamızla benzer sonuçlar vermişlerdir.

Restoratif Diş Tedavisi bölümünün eğitime katkısı bakımından karşılaştırılmasında katılımcılar bölüme 3. sırada yer vermişlerdir. Aksoy ve ark.¹⁷ bölümlerin diş hekimliği açısından önem sırasına göre sıralanmasını istedikleri çalışmalarında, Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi 1. sırada yer alırken Restoratif Diş Tedavisi bölümü 5.sırada yer almıştır. Erhamza ve ark.¹² Diş hekimliği öğrencilerinin ortodonti uzmanlığına bakış açılarını değerlendirdikleri çalışmalarında Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Aksoy ve Ark.¹⁷’ın çalışmasında olduğu gibi ilk sırada, Restoratif Diş Tedavisi bölümü 6. sırada yer almıştır.

Uzmanlık yapmak için bölümler arası tercih sıralamasında Restoratif Diş Tedavisi 4. Sırada yer almıştır. 2018’de Aksoy ve ark.¹⁷ öğrencilere uzmanlık yapmayı hayal ettikleri ilk 3 bölümü sorduklarında ilk tercihleri Ortodonti bölümü olmuştur.Yine 2018 yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi 3.,4. ve 5. Sınıflarıyla yapılan çalışmada¹⁰ ve Kızılıcı ve ark.¹⁸’ın 2022 yılında yayınlanan çalışmalarında Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi’nin en çok tercih edilen uzmanlık dalı olduğunu göstermişlerdir. Çulhaoğlu ve ark.¹⁹’ın 2021 yılında yaptıkları çalışmada da Ortodonti ve Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi bölümleri ilk iki sırada yer almıştır. Bu sonuçlar son on yılda uzmanlık sınavından alınan puanlar ve bölüm tercihleri arasındaki ilişki ile uyumludur. Öğrencilerin bu tercihlerinde Ortodonti ve Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi bölümlerinin lisans eğitiminde yer almayan bilgi ve yöntemlerin (sabit ortodontik tedavi, ortognatik cerrahi gibi) lisansüstü eğitimde veriliyor olması olabilir.¹⁹

Çalışmaya ilişkin literatür tarandığında Suudi Arabistan’da 2017 yılında yürütülen çalışmada Restoratif Diş Tedavisi, öğrencilerin uzmanlık yapmak için ilk tercihleri olmuştur. Bunun nedeninin Suudi Arabistan’da estetik diş hekimliğinin daha prestijli görülüyor olması olabilir.⁶ 2018 yılında Avustralya’da yapılan çalışmada²⁰ Ortodonti bölümü seçilirken 2012’de Hindistan’daki çalışmada²¹ ve 2017’de Nijerya’daki çalışmada²² Ağız, Diş Ve Çene Cerrahisi’nin en çok tercih edilen uzmanlık dalı olduğunu bildirmişlerdir.

Bu çalışmada öğrencilere Restoratif Diş Tedavisi Anabilim Dalı’nda uzmanlaşma nedenleri sorulmuştur. Öğrenciler %65 oranında estetik çalışmalar yapmak seçeneğini işaretlemişlerdir. Günümüzde diş hekimleri tarafından "gülüş tasarımı" olarak ifade edilen estetik diş hekimliği müdahalelerinin popülerlik kazanmış olması katılımcıların bu seçeneği tercih etmelerinin nedeni olabilir.²³

Restoratif Diş Tedavisi Anabilim Dalı’nda uzmanlaşmak istememe nedenleri sorulduğundaysa uzmanlık sonrası gelecek ile ilgili endişe ve özel kliniklerde çalışma imkanının kısıtlı olması seçenekleri en fazla işaretlenen seçenekler olmuşlardır. Bu durumu, 2022 yılında Kızılıcı ve ark.¹⁸’ın uzmanlık seçimindeki kriterleri değerlendirip; uzmanlık dalına olan ilgi ve uzmanlık dalının iş olanağı/maddi getirisinin en önemli kriterler olduğu sonucunu aldıkları çalışmaları da desteklemiştir.

Gelecekteki istihdam olanakları ve maddi getirisi göz önüne alınıp diğer bölümlerle sıralama yapıldığında Restoratif Diş Tedavisi bölümü 4. Sırada yer almıştır. Aksoy ve ark.¹⁷ çalışmalarında maddi getiri açısından Ortodonti, Protetik Diş Tedavisi sonrasında Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi bölümleri şeklinde sıralanmıştır. Dhima ve ark.²⁴ ile Zarchy ve ark.²⁵ benzer şekilde Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi bölümünün maddi getiri açısından 1. Sırada yer aldığını bildirmişlerdir. Taşöker ve ark.¹⁰ yaptıkları çalışmada öğrencilerin meslek seçimlerinde, uzmanlık kararlarında ve alan seçimlerinde en büyük motivasyonlarının maddi kaygı ve istihdam kaygıları olduğunu bildirmişlerdir.

Bu çalışmanın limitasyonu, sadece Pamukkale Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesinde eğitim gören 4. ve 5. Sınıf öğrencileri kapsamı olmasındadır. Daha fazla üniversite çalışmaya katılıp geniş bir popülasyona ulaşmak, konu hakkında daha detaylı bilgiler elde edilmesini sağlayacaktır.

SONUÇLAR

Restoratif Diş Tedavisi bölümü gerek teorik dersleri gerekse prelinik ve klinikteki pratik uygulamaları ile diş hekimliği lisans eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Öğrencilerin lisans eğitimi sırasındaki

preklinik ve klinik deneyimlerinin kariyer tercihleri üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Uzmanlık yapmak için bölüm tercihlerinde çalışma alanları, maddi getiri ve uzmanlık sonrası iş olanakları belirleyici diğer faktörlerdir.

Günümüzde diş hekimliği sadece ağrıyan dişi ya da diş çevre dokularını tedavi etmek için yapılan işlemlerle sınırlı değildir. Hastaların artan estetik beklentileri, kişiye özel estetik algıyı somut bilimsel kriterlerle birleştirerek fonksiyonel ve estetik bir tedavi uygulayabilen uzman diş hekimlerine olan ihtiyacı artırmıştır. Bu çalışmada da Restoratif Diş Tedavisi bölümünün çalışma alanlarından birinin estetik çalışmalar olması bölümün en çok tercih edilme nedeni olmuştur.

Bu çalışma dördüncü ve beşinci sınıfta okuyan öğrencilerin Restoratif Diş Tedavisi bölümü teorik ve pratik eğitimi ile düşüncelerini öğrenmek, bu bölümde uzmanlık yapacaklar için bölümün kariyer planlarındaki yeri hakkında veriler elde etmeyi sağlamıştır. Diş Hekimliği lisans eğitimi ve uzmanlık dallarıyla ilgili öğrenci görüş ve düşüncelerinin değerlendirildiği bu tür çalışmalar lisans eğitimi ve uzmanlıkların gelişmesine katkı sağlayabilecektir.

Değerlendirme / Peer-Review

İki Diş Hakem / Çift Taraflı Körleme

Etik Beyan / Ethical statement

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

It is declared that during the preparation process of this study, scientific and ethical principles were followed and all the studies benefited are stated in the bibliography.

Benzerlik Taraması / Similarity scan

Yapıldı - ithenticate

Etik Bildirim / Ethical statement

ethic.selcukdentaljournal@hotmail.com

Telif Hakkı & Lisans / Copyright & License

Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Finansman / Grant Support

Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir. | The authors declared that this study has received no financial support.

Çıkar Çatışması / Conflict of Interest

Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir. | The authors have no conflict of interest to declare.

Yazar Katkıları / Author Contributions

Çalışmanın Tasarlanması | Design of Study: NA (%50), GÖ (%20), BY (%15) ÖGY (%15)

Veri Toplanması | Data Acquisition: NA (%20), GÖ (%60), BY (%10) ÖGY (%10)

Veri Analizi | Data Analysis: NA (%50), GÖ (%20), BY (%15) ÖGY (%15)

Makalenin Yazımı | Writing up: NA (%35), GÖ (%35), BY (%15) ÖGY (%15)

Makale Gönderimi ve Revizyonu | Submission and Revision: NA (%50), GÖ (%30), BY (%10) ÖGY (%10)

KAYNAKLAR

1. Ayar, M. K. , Evaluation of stress level of dental students at their first restorative dentistry clinical course at Biruni University. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2019;10(4):770-774.
2. Akaltan K. F. , Öztürk İ. Öğrenci, eğitimci ve hastaların bakış açısıyla diş hekimliği klinik eğitimi. *Selcuk Dental Journal*. 2019;6(2):134-147.
3. Albino JE, Young SK, Neumann LM, Kramer GA, Andrieu SC, Henson L, et al. Assessing dental students' competence: best practice recommendations in the performance assessment literature and investigation of current practices in predoctoral dental education. *Journal of Dental Education*. 2008;72:1405-35.
4. Gerzina TM, McLean T, Fairley J. Dental clinical teaching: perceptions of students and teachers. *Journal of Dental Education*. 2005;69:1377-84.
5. Spear FM, Kokich VG. A multidisciplinary approach to esthetic dentistry. *Dent Clin North Am*. 2007;51(2):487-505.
6. Halawany HS, Binassfour AS, AlHassan WK, et al. Dental specialty, career preferences and their influencing factors among final year dental students in Saudi Arabia. *Saudi Dental Journal*. 2017;29:15-23.
7. Eliav E, Scotti R, Pellegrino G, et al. Specialties in dentistry. *Quintessence Int*. 2010;41(10):807-883
8. Resmî Gazete. Vol 27916. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110426-1.htm>; 2011.
9. Hatipoğlu, O. ,Factors that affect the career and speciality preferences of dentistry students in Turkey. *Journal of Clinical Diagnosis and Research*,2019;13(6): 6-11.
10. Taşöker, M., & Çelik, M. Diş hekimliği öğrencilerinde mezuniyet sonrası kariyer ve uzmanlık motivasyonu. *Selcuk Dental Journal*,2019; 6(4):108-111.
11. Çelik Ç. , Tuncer D. Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencilerinde Strese Neden Olan Faktörlerin Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi*. 2016; 25(2): 0-0.
12. Erhamza, T. S. & Çiğirim, S. Ç. Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencilerinin Ortodonti Anabilim Dalında Uzmanlık Eğitimi Alınması ile İlgili Bakış Açıları. *Selcuk Dental Journal*.2021;8(2):427-435.
13. Peker, I. Alkurt, M. T.Usta, M. G. & Turkbay, T. The evaluation of perceived sources of stress and stress levels among Turkish dental students. *International dental journal*, 2009;59(2):103-111.
14. Sukotjo C, et al. Students' perceptions of prosthodontics in a PBL hybrid curriculum. *Journal of Prosthodont*.2008;17(6):495-501.
15. Rajab, L. D. Perceived sources of stress among dental students at the University of Jordan. *Journal of dental education*.2001;65(3):232-241.
16. Humphris, G., Blinkhorn, A., Freeman, R., Gorter, R., Hoad-Reddick, G., Murtooma, H., & Splieth, C. Psychological stress in undergraduate dental students: baseline results from seven European dental schools. *European journal of dental education*.2002;6(1):22-29.
17. Aksoy A, Yanıkoğlu N. Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencilerinin Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalında Uzmanlaşma Konusundaki Motivasyonlarının Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi*. 2019;29(4): 623 - 630.
18. Kızılcı, E., Duman, B., & Demiroğlu, C. Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencilerinin Pedodonti Anabilim Dalında Uzmanlaşma Konusundaki Tercihlerinin Değerlendirilmesi. *Selcuk Dental Journal*, 2022;9(1):147-152.
19. Çulhaoğlu, A. K., Kılıçarslan, M. A., & Deniz, K. Z. Diş Hekimliğinde Uzmanlık Sınavının Farklı Eğitim Seviyelerdeki Algı Ve Tercih Durumlarının Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi*. 2021;31(3):420-426.
20. Giummarra A, Inderjeeth K, Celebic D, Sun ZL, Rincon JC. Factors influencing consideration of dental specialisation: a survey of current dental students at the University of Western Australia. *Ann Stomat* 2018;9:27-34.
21. Aggarwal A, Mehta S, Gupta D, et al. Dental Students' Motivations and Perceptions of Dental Professional Career in India. *Journal of Dental Education*. 2012;76(5):1532-1539.
22. Kanmodi K, Badru A, Akinloye A, Wegscheider W. Specialty choice among dental students in Ibadan, Nigeria. *African Journal of Health Professions Education*. 2017;9(1):21-23
23. Flores-Mir C, Silva E, Barriga MI, Lagravère MO, Major PW. Lay person's perception of smile aesthetics in dental and facial views. *Journal of Orthodontics*. 2004;31(3):204-9.
24. Dhima M, et al. Dental students' perceptions of dental specialties and factors influencing specialty and career choices. *J Dent Educ* 2012;76: 562-73.
25. Zarchy M, et al. Increasing predoctoral dental students' motivations to specialize in prosthodontics. *J Dent Educ* 2011;75:1236-43.